

Nr 453

av herr Nyquist
om ändring av ärvdabalkens bestämmelser om s. k. efterarv.

Tredje kapitlet i ärvdabalken handlar om makes arvsrätt; så ock om rätt för den först avlidne makens arvingar i boet efter den sist avlidne maken. Första paragrafen lyder: "Var arvlåtaren gift och lämnar ej efter sig bröst-arvinge, tillfaller kvarlåtenskapen maken. Lever vid makens död den först avlidnes fader, moder, syskon eller syskons avkomling, äga de som då äro närmast till arv efter den först avlidne taga hälften av efterlevande makens bo. där ej nedan --"

Lagens föreskrift att det är *de efterarvingar som finns vid den efterlevandes död*, som skall ärva, gör det omöjligt för den efterlevande att avstå från arvet från maken. Gör den efterlevande detta, kan det finnas andra arvingar vid den efterlevandes död än de som fanns vid den först avlidnes frånfälle, och dessa kan göra anspråk på att utfå sin del av arvet - t. ex. en man avlider och hans efterlevande är tre ogifta syskon och en gift syster med barn. Om hustrun avstår från arvet kommer envar av syskonen att få en fjärdedel av kvarlåtenskapen efter den döde brodern. När hustrun dör kan alla mannens syskon vara döda och synskonbarnen kan då göra anspråk på hälften av hustruns kvarlåtenskap.

Lagens bestämmelser är inte sällan till förfång för den efterlevande maken och ger mycket ofta anledning till tvister. Vad kan då göras för att förhindra detta?

Något av följande alternativ kan tänkas:

§ 1 Ändras så att endast första meningen gäller. De barnlösa makarna har ändå kvar möjligheten att genom testamente föreskriva vem som vid bådås frånfälle skall ärva dem.

§ 2 Ändras så att efterarvingarnas rätt till efterarv endast skall finnas om äktenskapet varat mindre än förslagsvis fem år.

§ 1 Ändras så att efterarvingarnas rätt till efterarv endast skall finnas om den efterlevande avlider inom fem år från den först avlidnes frånfälle.

§ 1 Kan helt ändras så att den efterlevandes arvsrätt blir ovillkorlig men begränsas till att gälla högst ett visst antal basbelopp.

Det finns givetvis många andra tänkbara lösningar. Det först angivna alternativet är uppenbarligen den lösning som på det enklaste sättet löser problemet, men skäl kan också anföras för att i varje fall en på visst sätt begränsad rätt till efterarv skall bibehållas. Under alla förhållanden bör de nuvarande bestämmelserna revideras med syfte att möjliggöra för en efterlevande make att avstå från arv från maken utan risk för framtida anspråk

på den efterlevande makens dödsbo.

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär en översyn av ärvdabalkens bestämmelser om makes arvsrätt och om efterarvingars rätt till arv.

Stockholm den 23 januari 1975

OLA NYQUIST (fp)

